

Limousin Berry

1	Limoges en de Haut-Limousin	97
2	Brive, Tulle
en het dal van de Dordogne	183
3	Het Parc Naturel Régional du Plateau
de Millevaches	255
4	Guéret, de Haute en
de Basse Marche	289
5	Bourges, de Sancerrois
en de Sologne Berrichonne	337
6	Valençay, de Brenne
en het dal van de Creuse	397
7	De Champagne Berrichonne
en de Boischaut Sud	447

DE REGIO'S VAN DEZE GIDS:
ZIE DE KAART HIERNAAST

Inhoud

Niet te missen.....8

**Hoogtepunten
van Michelin**.....12

Reisplanner.....20

Met het gezin.....26

DE REIS VOORBEREIDEN

Naar de Limousin
en de Berry.....30

Voor het vertrek.....32

De Limousin en
de Berry van A tot Z.....36

Memo.....43

RobertHoetink/iStock

MEER WETEN OVER DE LIMOUSIN EN DE BERRY

De Limousin en
de Berry vandaag.....50

Natuur en landschap.....57

Geschiedenis.....62

Tradities en
volksgeloof.....68

Gastronomie.....70

Kunst en
toegepaste kunst.....75

Auduciel/Photononstop

STEDEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

1 Limoges en de Haut-Limousin

Limoges	100
Oradour-sur-Glane.....	125
Saint-Junien.....	128
Rochechouart.....	132
Saint-Léonard de Noblat.....	136
Ambazac en het Lac de Saint-Pardoux.....	142
Bellac	148
Collégiale Saint-Pierre du Dorat.....	155
Kastelen op de Richard Leeuwenhart-route.....	158
Saint-Yrieix-la-Perche.....	165
Arnac-Pompadour.....	172
Uzerche	176

2 Brive, Tulle en het dal van de Dordogne

Tulle	186
Donzenac en de Gorges de la Vézère	193
Saint-Robert.....	198
Brive-la-Gaillarde.....	202
Aubazine.....	213
Collonges-la-Rouge	217
Turenne	223
Beaulieu-sur-Dordogne	230
Argentat-sur-Dordogne en Xaintrie	237
Bort-les-Orgues.....	248

3 Parc Naturel Régional du Plateau de Millevaches

Ussel.....	258
Meymac.....	261
Treignac	269
Eymoutiers en het Lac de Vassivière..	277
Crocq.....	284

4 Guéret, de Haute en de Basse Marche

Guéret.....	292
Crozant.....	299
La Souterraine	306
Château de Boussac.....	310
Évaux-les-Bains en het Pays Combraille.....	313
Aubusson	317
Bourgageuf.....	332

5 Bourges, de Sancerrois en de Sologne Berrichonne

Bourges.....	340
Sancerre en de Sancerrois.....	363
Aubigny-sur-Nère	375
Nançay	382
Mehun-sur-Yèvre	385
Vierzon.....	391

6 Valençay, de Brenne en het dal van de Creuse

Château de Valençay.....	400
Het Pays de Valençay	406
Parc Naturel Régional de la Brenne.....	413
Le Blanc.....	422
Saint-Benoît-du-Sault.....	427
Saint-Marcel	430
Het dal van de Creuse.....	434
Gargilisse-Dampierre	442

7 De Champagne Berrichonne en de Boischaut Sud

Châteauroux.....	450
Issoudun	460
Nohant en het Pays de George Sand	468
Châteaumeillant.....	479
Château d'Ainay-le-Vieil	482
Saint-Amand-Montrond	485
Château de Meillant	494
Abbaye de Noirlac.....	497
Parc Floral d'Apremont-sur-Allier ..	500
239	

Woordenlijst.....	504
Register.....	513
Kaarten en plattegronden	514

 Raadpleeg voor iedere plaats ons adresboekje

Niet te missen

Collonges-la-Rouge

De naam Collonges-la-Rouge verwijst naar het rode zandsteen waaruit bijna het hele dorp is opgetrokken. Het resultaat is een prachtig harmonieus ensemble. **Zie blz. 217**

D. Delimont/Getty Images

De Brenne, land van duizend meren

Dankzij de ontelbare meren heeft de Brenne een uniek karakter. Het ongerepte, verstilde landschap vormt al eeuwenlang een inspiratiebron voor schrijvers en schilders. **Zie blz. 413**

B. Rieger/hemis.fr

H. Lenain/hemis.fr

Sancerre en de Sancerrois

Golvende wijngaarden en in de verte de stad Sancerre, die met haar middeleeuwse donjons en klokkentoren nog de sfeer van vroeger ademt. Zie blz. 363

Parc Naturel Régional de Millevaches

Schaduwrijke bossen, verborgen veenmoerassen, spiegelende watervlakten... Het Plateau de Millevaches is één natuurlijk mozaïek en een paradijs voor wandelaars. Zie blz. 264

L. Olivier / Photonstop

H. Lenain/hemis.fr

Château de Valençay

Dit is een van de mooiste kastelen van de regio: perfecte architectonische verhoudingen, stijlvolle Franse tuinen en een weelderige inrichting met prachtig antiek meubilair. Een plaatje! Zie blz. 400

Hoogtepunten van Michelin

Het Parc Floral in Apremont-sur-Allier
S.H.A.P.

♥ **Ontdek het heerlijke Parc Floral in Apremont-sur-Allier**, een 5 ha groot Engels bloemenpark bij het kasteel van Apremont, en neem daarna de tijd voor een wandeling door dit bijna on-Franse dorp. **Zie blz. 500**

♥ **Eer de verzetshelden van de Limousin** in het Musée de la Résistance in Limoges, waar hun bloedstollende verhaal in geuren en kleuren wordt verteld. Het verzetmuseum is ondergebracht in een fraai gemoderniseerd klooster uit de 17de eeuw en houdt de herinnering levend aan dappere mannen en vrouwen die zich niet gewonnen wilden geven. **Zie blz. 108**

♥ **Geniet van de unieke fresco's** uit de 12de eeuw in het koor en de apsis van de romaanse Église Saint-Martin in Vic. De rijke voorstellingen en de expressiviteit van de gezichten en lichamen zijn tegelijkertijd fascinerend en ontroerend. **Zie blz. 472**

Het verzetmuseum in Limoges
Ch. Guy/hemis.fr

Het huis van George Sand in Nohant

Ph. Renault/nemis.fr

Aubusson, Cité Internationale de la Tapisserie

J. Loic/Photononstop

TOP 5 Musea

1. Adrien-Dubouché, Limoges (blz. 101)
2. Cité Internationale de la Tapisserie, Aubusson (blz. 318)
3. Beaux-Arts, Limoges (blz. 105)
4. Hospice Saint-Roch, Issoudun (blz. 460)
5. Hôtel Lallemand, Bourges (blz. 352)

♥ **Betreed het universum van George Sand:** kijk rond in haar fraaie huis in Nohant, waar de 19de-eeuwse schrijfster een ongelooflijk leven heeft geleid, met minnaars als Franz Liszt en Frédéric Chopin, en wandel door haar tuin, waar ze over haar boeken nadacht en inspiratie vond. **Zie blz. 468**

♥ **Maak een keuze uit het witte porselein van Mehun-sur-Yèvre,** dat hier al 200 jaar wordt gemaakt. **Zie blz. 385**

♥ **Laat u betoveren door de buitenaards mooie muziek** in de abdij van Aubazine, tijdens het Festival Musique et Patrimoine en Partage (mei tot okt.). **Zie blz. 213**

♥ **Waan u in de middeleeuwen** in het levende museumdorp Fermes du Moyen Âge in de Xaintrie, een vredige regio waar de tijd lijkt stil te staan. **Zie blz. 242**

5 dagen

Van Brive naar de Dordogne

Route: 70 km langs pittoreske dorpjes

Ch. Guy/imageBROKER/age fotostock

Brive-la-Gaillarde

Dag 1

Boek de oude binnenstad van Brive (blz. 202), het Musée Labenche en het Musée Edmond-Michelet. Ga op zaterdagochtend naar de markt.

Aubazine en Turenne

Dag 2

Wandel 's morgens door Aubazine (blz. 213) en bekijk de abdijkerk. Rijd 's middags naar Turenne (blz. 223) voor het kasteel.

Tip: informeer naar concerten in de abdij van Aubazine.

Collonges-la-Rouge en Meyssac

Dag 3

Maak een wandeling door Collonges-la-Rouge (blz. 217). Ga dan naar Meyssac (blz. 227) en neem een kijkje in een van de pottenbakkerijen.

Lostanges en Curemonte

Dag 4

Bezoek de 'wereldtuin' in Lostanges (blz. 233), bewonder het uitzicht in Puy-d'Arnac (blz. 233) en wandel door het middeleeuwse dorp Curemonte (blz. 233).

Beaulieu-sur-Dordogne en Reygade

Dag 5

Kijk uit over de rivier in Beaulieu-sur-Dordogne (blz. 230), bezichtig de Église St-Pierre en wandel door de oude stad. Maak 's middags een boottocht over de Dordogne en bezoek het kerkje van Reygade (blz. 234).

Brive-la-Gaillarde
L. Olivier / Photononstop

5 dagen

Limoges en omgeving

Route: 110 km langs natuurlijk en cultureel erfgoed

mick1980/stock

Limoges

Dag 1 en 2

Ontdek de oude binnenstad, de kathedraal en de musea: Musée du Four des Casseaux, Musée Adrien Dubouché-Cité de la Porcelaine, Musée des Beaux-Arts en Musée de la Résistance. Maak een wandeling langs de oever van de Vienne. (blz. 100).

Oradour-sur-Glane

Dag 3

Bezoek Oradour-sur-Glane (blz. 125), met het Centre de la Mémoire, de ruïnes van het oude dorp en de nieuwe kerk met prachtige, moderne glas-in-loodramen.

Tip: met jonge kinderen is een bezoek aan Oradour-sur-Glane af te raden: de sfeer is er misschien te beladen en indrukwekkend.

Mortemart en Montrol-Sénart

Dag 4

Bezoek het dorp Mortemart en ga dan naar Montrol-Sénart (blz. 152). Maak daar de wandeling 'Nostalgie rurale' of loop naar de Pierre Branlante (50 min). Geniet in

Peyrelade (blz. 151) van het uitzicht op de bergen van de Limousin. Overnacht in Bellac.

Saint-Pardoux en La Jonchère

Dag 5

Bezoek tot slot nog het Lac de St-Pardoux (blz. 144), het veenmoeras van Les Dagues (blz. 146) en het arboretum in La Jonchère (blz. 146).

Het arboretum in La Jonchère
Assoc' Pierres & Arbres

De Limousin en de Berry van A tot Z

Alarmnummers

Politie – 📞 17

Brandweer – 📞 18 of 112

SAMU (ambulance) – 📞 15

Spedarts – 📞 3624

Fietsen

Berry

Deze regio is redelijk vlak, vooral de Brenne en het dal van de Loire, zodat u er heerlijk kunt fietsen, ook met kinderen.

Parc Naturel Régional de la Brenne – www.parc-naturel-brenne.fr. Hier zijn talloze fietstochten mogelijk, onder andere langs dertien bewegwijzerde routes (bijna 200 km). Inlichtingen bij het Maison du Parc. Van Tournon-St-Martin naar Thenay loopt een mooie **voie verte** (45 km).

La Loire à Vélo – www.loireavelo.fr. Route van 900 km langs de Loire en het kanaal van de Loire. Het gedeelte in de Cher loopt van Belleville-sur-Loire via Apremont-sur-Allier naar Guerche (107 km).

L'Indre à Vélo – www.indre-a-velo.com. Een route langs de oevers van de Indre tussen Berry en Touraine, aan te vullen met lussen door Azay-le-Rideau, Loches en Chenonceaux. In totaal 200 km.

😊 In de Cher kunt u gebruikmaken van de **Berrycyclettes**, fietsen die te huur zijn bij de toeristenbureaus (€ 14/dag; e-bike € 25/dag).

🌐 www.berrycyclettes.fr.

Limousin

De rustige D-wegen lenen zich uitstekend voor fietstochtjes.

Creuse – Dit departement telt niet minder dan 2300 km aan bewegwijzerde fietstroutes.

😊 Op de website van Tourisme Creuse vindt u allerlei fietstroutes, van verschillend niveau (gratis te downloaden). We noemen in het bijzonder twee **véloroutes**: Ouest Creuse (West-Creuse, 80 km), die een deel van de pelgrimsroute naar Santiago de Compostella volgt, en Est Creuse (Oost-Creuse, 120 km), tussen Berry Combraille en het Plateau de Millevaches.

Voor mountainbiken in West-Creuse, de Monts de Guéret en Châtelus-Malvaleix, zie www.vacances-sports-nature.com.

Corrèze – Website met een groot aantal fiets- en mountainbikeroutes en andere informatie, alles gratis te downloaden: www.correzerando.com. Voor mountainbikers zijn er speciale centra in Argentat, Chamberet en Clergoux.

Het Station Sports Nature de Haute-Corrèze (in Ussel) is het hele jaar open. Dit is het grootste mountainbikecentrum van Frankrijk, met ruim 1100 km aan routes en vijftig trails voor beginners en gevorderden. Er is ook een centrum in Ligniac (veertien uitgezette routes, van 12 tot 70 km).

Haute-Vienne – Een uitgebreide, goed opgezette website geeft informatie over allerlei soorten fietstochten: www.tourisme-hautevienne.com/randonnee.

Haute-Vienne Tourisme heeft ook een themabrochure met vijf routes door het departement, *Circuits de découverte*, die u gratis kunt downloaden. Voor doorgewinterde fietsers is de **Route Richard Cœur de Lion** een aanrader (zie 'Toeristische routes', blz. 39).

De **Voie Verte des Hauts de Tardoire**, van Châlus naar

Oradour-sur-Vayres (13 km), is in de plaats gekomen van een oude spoorlijn. Ook toegankelijk voor skaters en mensen in een rolstoel. Voor mountainbikers zijn er centra in de Monts d'Ambazac, Taurion, Vaulry, Nedde en Cussac.

Kunstnijverheid

Het label **Ville et Métiers d'Art** is toegekend aan circa zestig Franse plaatsen die zich onderscheiden door hun kunstnijverheid:

- in de Berry zijn dat **Mehun-sur-Yèvre**, vanwege zijn ambachtelijke porseleinindustrie vroeger en nu, en **Saint-Amand-Montrond**, waar in het bijzonder gouden sieraden worden gemaakt;

- in de Limousin **Saint-Yriex-la-Perche**, de bakermat van het kaolienporselein, en **Saint-Junien**, waar van oudsher handschoenen worden vervaardigd.

🌐 www.vma.asso.fr.

Workshops

Wandtapijten - In het gebied rond **Aubusson** en **Felletin** worden regelmatig cursussen en workshops tapijtweven en -knopen gegeven. Kijk voor meer informatie en adressen op www.tourisme-creuse.com, rubriek 'Stages & Formations'.

Langlaufen

Het Plateau de Millevaches (976 m) telt vier pistes van 2 tot 12 km. Rond **Saint-Setiers** (850-950 m) liggen vijf pistes van 3 tot 20 km, met als beginpunt het Chalet de la Croix de la Mission. Er is bovendien een piste voor hondensleden. Ook in de Haute-Corrèze kunt u langlaufen, ten westen van Meymac, in het dorp **Bonnefond** (910 m). Daar vindt u drie pistes van 3 tot 11 km, met als beginpunt de Foyer de Chadebec.

Verder naar het noorden, in de bergen van de Limousin, ligt het skigebied **Gentioux-Pigerolles**,

Féniers, Peyrelevade (900 m - hoogste punt: de Puy de la Mijoie, 949 m), met in totaal 90 km piste.

Paardrijden

Zowel in de Limousin als in de Berry hebt u veel mogelijkheden om een buitenrit te maken. Op de website www.chevalnouvelleaquitaine.fr/itineraires-de-randonnee-limousin staat een lijst van ruim honderd maneges in de Limousin. Op www.berryprovince.com vindt u er enkele tientallen in de Berry. U kunt kiezen uit paard- en ponyritten (onder begeleiding) voor kinderen en volwassenen, van een uur of langer. Ook lessen en cursussen, soms met verblijf.

In de **Corrèze** ligt een netwerk van ruiterspaden (totaal 360 km), de *transcorrèziennes*. Bovendien heeft Arnac-Pompadour een nationale stoeterij en een renbaan.

😊 Het label 'Centre de Tourisme Équestre' garandeert de kwaliteit van maneges en andere ruitersportfaciliteiten.

Recreatiegebieden

Veel recreatiegebieden liggen aan een meer of recreatieplas (*zie de tabel op blz. 41*).

In de Limousin zijn boomklim- en avonturenparken populair, vooral in de Corrèze. Er zijn verschillende parcoursen mogelijk, voor jong en oud, en voor beginners en gevorderden. Ook in de Berry zijn enkele centra (Nançay, Sidiailles en Le Blanc). Zie www.nouvelle-aquitaine-tourisme.com en de websites van de departementale toeristenorganisaties (*blz. 33*).

Souvenirs

Voor in huis

In de eerste plaats **porselein** uit Limoges of Mehun-sur-Yèvre, in de Berry. Verder decoratief **kantwerk** uit Tulle, siervoorwerpen van **email** uit Limoges, **meubelen** en

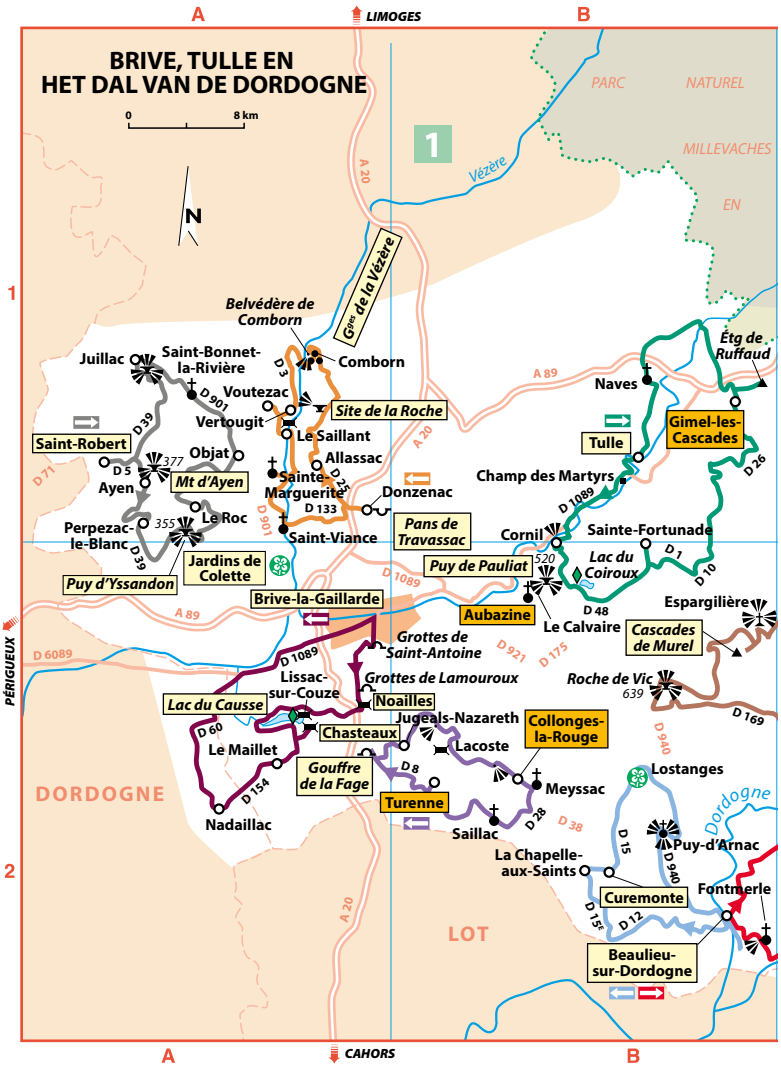
Collognes-la-Rouge, een dorp gebouwd uit rood zandsteen
H. Lenain/hemis.fr

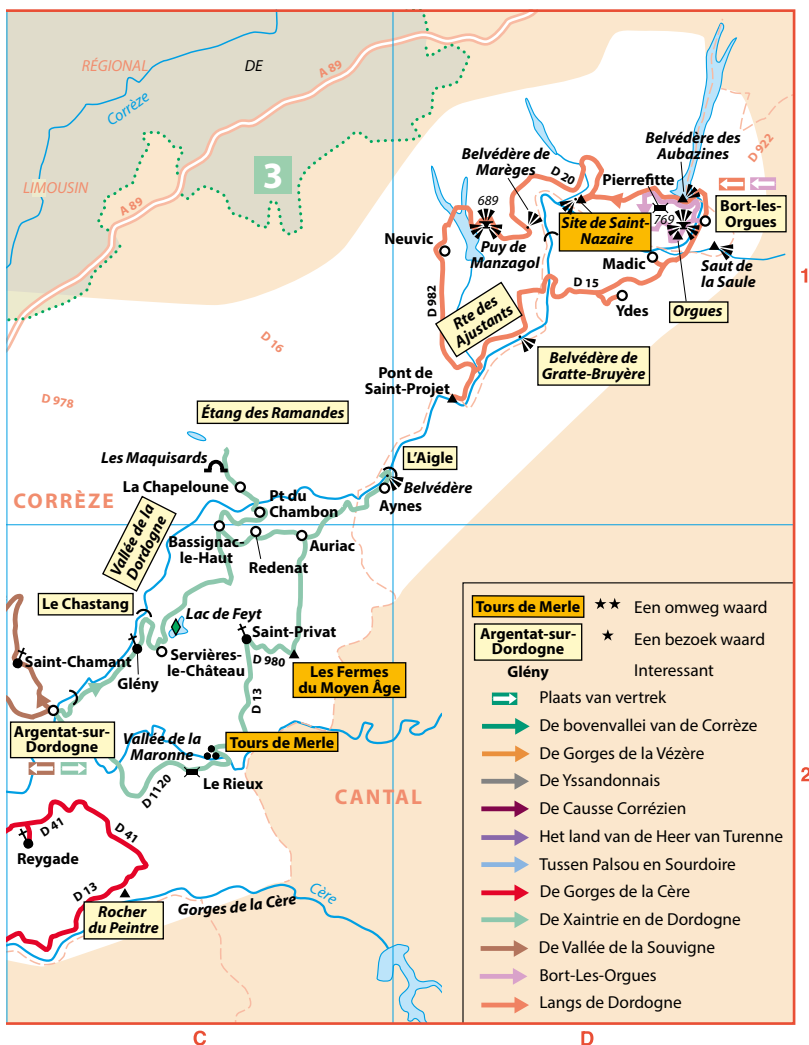
2

Brive, Tulle en het dal van de Dordogne

MICHELINKAART 329 - CORRÈZE (19)

Tulle★	186
Donzenac en de Gorges de la Vézère★	193
Saint-Robert★	198
Brive-la-Gaillarde★	202
Aubazine★★	213
Collonges-la-Rouge★★	217
Turenne★★	223
Beaulieu-sur-Dordogne★	230
Argentat-sur-Dordogne★ en Xaintrie	237
Bort-les-Orgues★	248

Tulle ★

Tulle ligt in de smalle vallei van de Corrèze en wordt omringd door zeven heuvels, wat het geheel een ietwat sombere aanblik geeft, die nog wordt versterkt door de kleur van de huizen. De stad oogt wat luchtiger langs de kades en rond het centrale plein met de elegante klokkentoren van de Notre-Dame. Aarzel niet om door de smalle straatjes van de Enclos te slenteren, een wijk die enkele leuke verrassingen biedt. De stad is bekend om zijn oude wapenfabriek en zijn *point de Tulle*-kantwerk, dat populair was aan het hof van Lodewijk XIV. Het stadje heeft de laatste en enige accordeonfabriek in Frankrijk.

Het Maison Loyac aan de Place Gambetta
Ch. Guy/hemis.fr

📍 Ligging

14.390 inwoners – Corrèze (19)
REGIOKAART B1 (BLZ. 184-185)
Tulle ligt ca. 25 km van Brive-la-Gaillarde.

😊 Aanraders

De kathedraal en het Musée du Cloître, de middeleeuwse wijk L'Enclos, de bovenloop van de Corrèze.

🕒 Planning

Een dagdeel voor Tulle en een dag voor het dal van de Corrèze.

👨‍👩‍👧 Met het gezin

Het vijver van Ruffaud; de watervallen van Gimel.

📍 Praktisch blz. 191

📍 Adresboekje blz. 191

De oude wijk

Cathédrale Notre-Dame

R. Roc-de-la-Pierre - informeer naar openingstijden.

Om zijn abdij, die in die tijd floreerde, een waardige omgeving te geven, liet abt Guillaume in 1103 de kerk en de kloostergebouwen herbouwen. In de 12de eeuw verzezen het schip, het portaal en de eerste verdieping van de klokkentoren. In de 14de eeuw werd de abdijkerk opgewaardeerd tot kathedraal.

★ **Klokkentoren** – De drie verdiepingen worden bekroond door een achthoekige torenspits, omgeven door sierlijke torentjes. De torenspits uit de 14de eeuw werd in 1645 door de bliksem getroffen, maar is in zijn oorspronkelijke stijl hersteld.

Portaal – Het portaal heeft een spitsbooggewelf en een poort met twee gelijkzijdige spitsbogen in de stijl van de Limousin, versierd met rolwerk en zuiltjes.

Grote kerkraam – Het moderne glas-in-loodwerk (1979) van Jacques Gruber vertoont een opmerkelijk kleurenpalet; in het midden staat Onze-Lieve-Vrouw van Tule met daaronder Johannes de Doper die het Lam Gods draagt. In de randen: rechts bisschop Dumoulin-Borie (een in Tonkin gemartelde missionaris uit Corrèze), onder hem de H. Sebastiaan; links de H. Jacobus, onder hem een gehangene die de pijnlijke herinneringen aan 1944 oproept. Het beeld van Johannes de Doper (16de eeuw), links bij de ingang van het schip, is het voorwerp van grote verering. In de kelder liggen Karolingische overblijfselen van de **abdijkerk van Sint-Martinus**.

Kloostergang

Van het 13de-eeuwse complex zijn de westelijke galerij en twee traveeën van de noordelijke en oostelijke galerijen overgebleven. De twee volledig gerestaureerde galerijen hebben fraaie spitsbooggewelven met kruinribben. De kunstzinnigheid van de versieringen blijkt uit de fijn gesneden motieven van de kapitelen en sluitstenen. De oostelijke galerij (*achteraan*) is de meest sierlijke (let op de engelen op de sluitstenen) en geeft toegang tot de kapittelzaal, waarvan de ingang wordt omlijst door twee liggende figuren. De spitsbooggewelven rusten op twee centrale pijlers. Aan de noordelijke muur trekken de twee schilderijen uit het begin van de 14de eeuw de aandacht (*Intocht van Christus in Jeruzalem* en het *Laatste Avondmaal*). Een verzameling haardplaten (16de-18de eeuw) en afgietsels van gisanten van pausen uit de Limousin zijn te bewonderen in de zuidelijke galerij.

Musée du Cloître de Tulle

Pl. Berteaud - ☎ 05 55 26 91 05 - www.tulleagglo.fr - half juni-eind sept.: 10.30-12.30, 14.00-18.00 u; gratis toegang.

Het museum ligt naast de westkant van de kloostergang in het voormalige benedictijnenklooster van Sint-Martinus (13de eeuw). De collectie is even rijk als eclectisch en wordt tijdens tijdelijke tentoonstellingen gepresenteerd. De collectie omvat folkloristische kunst, werken uit de middeleeuwen, aquarellen en tekeningen van Gaston Vuillier (met als thema het boerengeloof) en *point de Tulle*-kant.

★ L'Enclos

Ten noorden van de kathedraal ligt de wijk **L'Enclos**, waarvan de naam herinnert aan de wallen die de stad ooit omringden. Deze wijk heeft met zijn smalle straatjes, trappen en karakteristieke huizen zijn laat-middeleeuwse uiterlijk behouden. Tijdens een wandeling vanaf de kathedraal krijgt u een goed overzicht van de omgeving, waarna u verder gaat langs de kades (🚶 30 min.).

★ Maison Loyac

Dit gebouw met een fraaie voorgevel werd tussen het einde van de 16de eeuw en het begin van de 17de eeuw gebouwd door een ambassadeur van Frans I. De

Tulle in de geschiedenis

De naam zou ofwel afkomstig zijn van *Tutela*, als eerbetoon aan de gelijknamige Romeinse godin, beschermster van mensen en plaatsen (haar cultus zou hier verbonden zijn met de oversteek van de Corrèze), ofwel van *tudela*, de Keltische stam van het woord 'molen'.

Tijdens de **Honderdjarige Oorlog** viel de stad tweemaal in handen van de Engelsen, in 1346 en 1369. Telkens slaagde de plaatselijke militie erin de indringers te verjagen. Tijdens de **godsdienstoorlogen** bood het 'paapse' Tulle weerstand aan het protestantse leger van de burggraaf van Turenne, dat er in 1577 niet in slaagde de stad in te nemen. In 1585 nam hij echter bloedig wraak en plunderde de stad na een aanval waarover de protestantse dichter Agrippa d'Aubigné heeft geschreven.

Op **8 juni 1944** werd het bezette Tulle bevrijd door verzetsstrijders, maar de volgende dag al werd de stad heroverd door Duitse troepen. Honderden inwoners werden gearresteerd, 99 van hen werden in groepen van tien op straat opgehangen, de overigen werden gedeporteerd; 101 van hen keerden niet terug. In het zuiden van de stad (*weg naar Brive, D1089*) is een **monument** opgericht ter nagedachtenis van de slachtoffers van het nazisme.

ramen en de toegangspoort worden omlijst door colonnetten en bekroond door accoladebogen met loofwerk en dieren, zoals een hert, een haas, een zwijn, een stekelvarken (embleem van Lodewijk XII), een leeuw en windhonden. Sommige personages nemen pikante houdingen aan.

Neem de straat links van het Maison Loyac.

Rue de la Tour-de-Maïsse

In dit smalle straatje met trappen raken de uitkragende daken van de 15de- en 16de-eeuwse vakwerkhuizen elkaar bijna.

Volg links de (hellende) Rue de la Baylie, en sla dan weer links af.

Rue des Portes-Chanac

In deze hellende straat, die in de middeleeuwen naar Limoges leidde, ziet u links op nr. 9 de gebeeldhouwde deur van een huis uit de late renaissance, de Galerie du Trech. Op nr. 6 staat het Hôtel de Ventadour (14de-16de eeuw)

Rue Riche

Kijk omhoog en bewonder de adellijke huizen in dit kleine keienstraatje. Stop bij nr. 13 voor het prachtig gerestaureerde Hôtel Lauthonie, dat deel uitmaakte van de muur die de middeleeuwse stad beschermde. Dit renaissancehuis heeft een prachtige toegangsdeur met een sint-jakobsschelp en glas-in-loodramen.

Ga verder door de Rue Riche, die weer naar de kathedraal aan de oever van de Corrèze leidt.

Théâtre L'Empreinte (SCÈNE NATIONALE)

Dit gebouw van gewapend beton, aan de kade vlak bij het toeristenbureau, werd in 1899 ontworpen door architect Anatole de Baudot. De voorgevel is versierd met geëmailleerde zandsteen, bustes en medaillons.

Steek de rivier over via de Pont de l'Escurol en loop omhoog door de Rue du Canton en Rue de la Fontaine St-Martin.

Tour d'Alverge

In deze toren uit de 15de en 16de eeuw leidt een wenteltrap naar de bovenverdiepingen van het aangrenzende vakwerkhuis, een voormalige overnachtingsplek voor pelgrims op weg naar Santiago de Compostella.

★ De bovenvallei van de Corrèze B1-2

De **Corrèze** ontspringt op bijna 900 m hoogte ten westen van Meymac op de heidevelden van Bonnefond en doorkruist dan het Monédières-gebergte en graaft een diepe vallei in het graniet. Dit is de langste rivier van het gelijknamige departement. De Corrèze stroomt door Tulle en Brive alvorens zich bij de Vézère te voegen. *Verlaat Tulle naar het zuidwesten en rijd via de D1089 richting Brive-la-Gaillarde.* De weg volgt de rechteroever van de Corrèze en voert langs het **Champ des Martyrs**, een monument ter herinnering aan de massamoord op 99 jonge mannen op 8 en 9 juni 1944 en de verdwijning van 101 gedeporteerde dorpingen (zie *kader hiernaast*). De vallei wordt snel smaller tussen steile, beboste hellingen. Op de rechteroever worden talrijke gneisgroeven geëxploiteerd.

Cornil

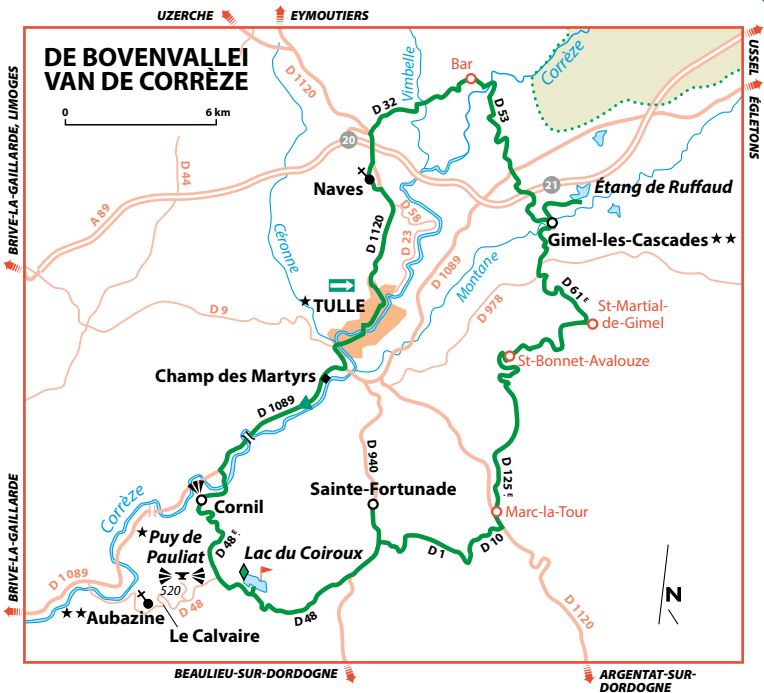
Het enige overblijfsel van een kasteel dat boven het dorp is gebouwd, is een vierkante toren van vier verdiepingen naast de **romaanse kerk**. U heeft hier een fraai uitzicht over de meanderende Corrèze.

Ga in het dorp linksaf in D 48^E op en rijd vervolgens verder via de D48.

Stop eventueel bij het **Lac du Coiroux** (zie 'Adresboekje' blz. 216).

Sainte-Fortunade

Een aangenaam parkje met een vijver omringt een **kasteel** uit de 15de eeuw, dat schitterend is gerestaureerd en waarin tegenwoordig het gemeentehuis is gevestigd. In de romaanse **Église Saint-Martial** bevindt zich de **reliëkschrijn** van de H. Fortunade, een 15de-eeuws werk in brons. Dit charmante gezicht met een rond voorhoofd en neergeslagen ogen valt op door zijn originele uitdrukking, de verfijnde gelaatstrekken en de gracieuze houding.

Rijd 1 km naar het zuiden via de D940, neem dan links de D1 en rijd vervolgens via de D10 en de D26^{E2} naar Pandrignes. Neem daar de D 26^{E1} en links de D29 tot St-Bonnet-Avalouze. Rijd door het dorp en neem de D29^F en vervolgens bij het binnenrijden van St-Martial-de-Gimel de D61^F.

★★ Gimel-les-Cascades

 Le Bourg - 19800 Gimel-les-Cascades - ☎ 05 55 26 59 61 - www.tulle-en-correze.com - juni-aug.: 9.30-12.30, 14.00-18.00 u; april-mei en sept.: dag. beh. zo; zelfde openingstijden.

Dit dorp dankt zijn faam aan **Gaston Vuillier** (1845-1915), een ietwat vergeten schilder wiens aquarellen de schoonheid van de landschappen van de Corrèze verheerlijken. Aan het eind van de 19de eeuw legde hij een bewegwijzerd pad aan langs de woeste kloven. In 1912 werden de watervallen van Gimel het eerste beschermde natuurgebied in Frankrijk.

★★ **Watervallen** - 1 uur lopen heen en terug; redelijk vermoeiend parcours - toegang via het Parc Vuillier of Parc Blavignac (bewegwijzerde paden) - ☎ 05 55 21 26 49 - juli-aug.: 10.00-19.00 u; maart-juni en sept.-okt.: 10.00-18.00, wo 11.00-18.00 u - € 6 (6-14 jaar € 4). De Montane baant zich een weg door de rotsen en stort zich van een hoogte van 143 m naar beneden. Tijdens een tocht door de parken heeft u het mooiste uitzicht op de watervallen. De eerste, de **Grande Cascade** of Grand Saut, valt 45 m naar beneden. De tweede direct erna, de **Redole**, stort zich 27 m naar beneden. Vanaf hier hebt u een fraai uitzicht op beide watervallen. De derde, de **Queue de Cheval** ('Paardenstaart'), duikt plots op vanaf een kleine kaap tussen de rotsen; deze waterval duikt vanaf 60 m naar beneden in een kloof met de suggestieve naam **Gouffre de l'Inferno** ('Hellepoel').

★ **Kerkschat van de Église Saint-Pardoux** - 8.00-19.00 u - vrije toegang. De **schrijn van de H. Stefanus**★★ (eind 12de eeuw), met een ondergrond van wormstrepig brandschilderwerk en figuren van email, is een belangrijk middeleeuws stuk in de Limousin. Het vertelt het lijdensverhaal van de H. Stefanus en valt vooral op door de verwijnde vormgeving van de hoofden in reliëf, waarvan de ogen zijn ingelegd met edelstenen. Bewonder ook de **reliëkbuste** van verguld zilver (15de eeuw) van de H. Dumine, een soldaat van Clovis die zich in de kloven van Montane terugtrok als kluizenaar. Verder zijn er nog een vreemde 18de-eeuwse '**zielenschaal**' en een **pyxis** van champlevé email uit de 14de-eeuw te zien.

Neem de D53 naar Touzac.

Étang de Ruffaud

 Een visplek (www.ruffaud.fr) onder de bomen in een rustgevende omgeving. Verderop (3,5 km) ligt aan de **Étang de Brach** een watersportcentrum.

Keer terug naar Touzac en neem daar de D53 naar Bar.

De kronkelige weg slingert zich omlaag door bossen en weiden. Het dorp **Bar**, gelegen op een landtong, domineert de valleien van de Vimbelle en de Corrèze. Neem de D23 en de D53 in westelijke richting.

Naves

In de 15de-eeuwse **Église Saint-Pierre-ès-Liens**, die wordt geflankeerd door een versterkt torentje, staat een monumentaal **altaarstuk**★ van notenhout dat op twee verschillende manieren kan worden bekeken: verticaal is het gericht op Christus; horizontaal verbeeldt het de geschiedenis van de kerk, aan de hand van het leven van de apostel Petrus, naar wie ze is vernoemd.

Neem de D58, vervolgens rechts de D1120 om terug te keren naar Tulle.

Praktisch

Inlichtingen

Toeristenbureau – Pl. Jean-Tavé -
☎ 05 55 26 59 61 - www.tulle-en-correze.com. Wandelroutes gratis te downloaden via de website.

Evenementen

Fête de la Saint-Jean – 23 juni - www.tulle-en-correze.com. Sinds de 14de eeuw vieren de inwoners van Tulle de geboorte van Johannes de Doper met de Lunade-processie, ter herdenking van een belofte om hen van de pest te redden.

Les Nuits de Nacre – Rond het laatste weekeinde van juni - www.accordeon.org. Evenement dat professionele en amateuraccordeonspelers samenbrengt.

Festival Ô les Chœurs – Allerheiligen - <http://elizabethmydear.org>. Concerten, voorstellingen voor jongeren, tentoonstellingen en films.

Gimel-les-Cascades – Eind juli - <http://gimelenscene.free.fr>. Klanken-lichtspel op het terrein van het kasteel (€ 10; 5-14 jaar € 5).

Clergoux – cultureel seizoen op het kasteel van Sédières – Juli-aug. - Exposities, concerten en voorstellingen voor kinderen.

Adresboekje

Uit eten

Doorsneeprijzen

Les 7 – 32 quai Baluze - ☎ 05 44 40 94 89 - www.restaurant-les7.fr - ♿ - *gesl. ma, wo-avond en zo-avond* - € 34 - *lunchmenu ma-vr* € 21.

De naam van het restaurant verwijst naar de zeven heuvels van de stad en naar de geboortedata van de eigenaars, die in juli geboren zijn. De jonge chef-kok Cyril Auboiroux, die zijn opleiding kreeg bij Alain Ducasse, voert een gastronomische kaart die elke maand vernieuwd wordt. Seizoensgebonden producten, uitstekende prijs-kwaliteitverhouding.

Le Bouche à Oreille – 39-43 av. Charles-de-Gaulle - ☎ 05 44 40 40 30 - www.leboucheaoreille-tulle.com - *gesl. zo-ma* - *doordeweeks lunchmenu* € 24/28 - *menu* € 34. Een beperkte kaart die met de seizoenen verandert, een verfijnde keuken en onberispelijke bediening. Bovendien zeer redelijke prijzen! Vraag op zonnige dagen

om een tafel in de tuin. Regelmatig worden er tentoonstellingen van hedendaagse kunst en fotografie georganiseerd.

In de omgeving

 La Ferme du Léondou – Le Bourg - 19700 St-Salvador - 18 km naar het noorden via de D1120, dan de D53 naar Corrèze en de D173 - ☎ 05 55 21 60 04 - www.restaurant-seilhac-leleondou.fr - *gesl. wo beh. feestd.* - *lunchmenu* € 13/15 - *menu* € 26,50/39,50.

Een omweg naar deze oude schuur met zijn spectaculaire houten troggen en grote open haard is zeker de moeite waard. De regionale keuken (bloedworst met kastanjes, ouderwetse gevulde kool, boekweitpudding) in optima forma.

Hôtel-Restaurant Vernat – 2 av. des Lilas - 19330 Favars - 8 km naar het westen via de D9 - ☎ 05 55 29 30 14 - www.hotelrestaurantvernat.fr - - *gesl. za-avond, zo (beh. voor hotelgasten en na reserv.)* - *doordeweeks lunchmenu* € 13 - *menu* € 20/35 - 7 kamers € 45/55. Een gerenomeerd restaurant, aangesloten bij

de Toques Blanches du Limousin, een garantie voor kwaliteit, met stevige gerechten op tafel.

Auberge Le Tacot - 1 pl. de l'Église - 19150 Espagnac - 20 km naar het zuidoosten via de D1120, D10 en D20 - ☎ 05 55 93 64 06 - € 13/28 - reserv. aanbevolen.

In dit eenvoudige restaurant aan de Transcorrézien, de oude spoorlijn tussen Tulle en Ussel, die is omgevormd tot een wandelpad, wordt gekookt met producten van de markt. Specialiteiten (aardappelchips en kalfskop in *gribiche*-saus), vegetarische gerechten op verzoek.

Winkelen

Le Renouveau du Point de Tulle - 2 pl. Émile-Zola - ☎ 05 55 21 46 08 - www.lepointdetulle.com - juni-sept.: ma-wo en za 14.30-17.30 u.

Kantwerk uit de werkplaats van de vereniging Diffusion et Renouveau du Point de Tulle. Bezoek aan de werkplaats mogelijk.

Maugein Accordéon - Rte de Brive - ZI de Mulatet - ☎ 05 55 20 08 89 - www.accordeons-maugein.com - bezoek di-do om 10.30 u op afspraak. In 1919 opende Jean Maugein samen met zijn twee broers een kleine werkplaats (40 m²) waar ze accordeons maakten. Vijfenzestig jaar later werd een nieuwe fabriek in gebruik genomen, de productie werd gemoderniseerd, maar de traditie bleef behouden.

Uitgaan

La Taverne du Sommelier - 8 quai de la République - ☎ 05 55 26 57 63 - www.taverne-du-sommelier.fr - 9.00-0.00 u. Traditionele brasserie met een ruime keuze aan wijnen per glas. De eigenaar, Didier Bordas, was in 1983 de eerste 'Jonge sommelier van Frankrijk'. Fraai terras met uitzicht op de

Corrèze. Mogelijkheid om in het restaurant te eten (*menu* € 12/21).

Overnachten

Goedkoop

In de omgeving

Camping du Lac de Bournazel - Seilhac le Lac - 19700 Seilhac - 15 km naar het noordwesten via de D1120 en D44 - ☎ 05 55 27 05 65 - www.camping-lac-bournazel.com - april-sept. - stacaravans voor 2, 4, 6 of 8 pers. € 60/130 (minimaal 2 nachten) - verhuur alleen doorde-weeks in juli-aug. - € 315/784.

In een aangename omgeving, aan de rand van een meer, ligt deze zeer goed uitgeruste camping met kwaliteitsvoorzieningen. Veel activiteiten.

Doorsneeprijzen

Chambre d'hôte La Lupronne - Le Mons - 19150 Cornil - D1 - 11 km naar het zuiden via de D1089 en de D130 - ☎ 05 55 27 26 47 - <http://lalupronne.free.fr> - ☎ - 5 kamers € 65/77 ☎. Rond dit huis uit de napoleontische tijd, dat ontworpen was om zelfvoorzienend te zijn, zijn de waterputten, kastanje-droogschuur en alle bijgebouwen behouden gebleven. Een geslaagde renovatie benadrukt de schoonheid van de ruimtes. De houtoven wordt soms aangestoken voor een lokale table d'hôte.

Hostellerie de la Vallée - Le Bourg - 19800 Gimel-les-Cascades - 13 km naar het noordwesten via de D1089 - ☎ 05 55 21 40 60 - gesl. half dec.-begin jan., zo-avond okt.-mei - 9 kamers € 80 - ☎ € 10 - ☎ € 26/35. Een charmante overnachtingsmogelijkheid in een mooi traditioneel huis met comfortabele kamers, sommige met uitzicht op de vallei. Uitstekende lokale keuken in de panoramische zaal van het restaurant.

Donzenac en de Gorges de la Vézère ★

Donzenac ligt op een heuvel aan de rand van het bekken van Brive, in het land van de leisteengroeven, waar het al eeuwen bekend om is en waarvan er nog steeds enkele bestaan. Het is een goede uitvalsbasis om de prachtige kloven van de Vézère te ontdekken, via charmante dorpjes en spectaculaire bezienswaardigheden.

Uitzicht op de Gorges de la Vézère vanaf de Site de la Roche bij Allassac
Ch. Guy/hemis.fr

📍 Ligging

2638 inwoners – Corrèze (19)

REGIOKAART A1 (BLZ. 184-185)

Donzenac ligt 10 km ten noorden van Brive-la-Gaillarde.

😊 Aanraders

De hellingen van Travassac; de kloven van de Vézère vanaf La Roche; de kapel van Saillant met de glas-in-loodramen van Chagall.

🕒 Planning

Reken op één dag.

📄 Praktisch blz. 197

📍 Adresboekje blz. 197

Vertaling	Jan Bos en Theo Scholten
Eindredactie	Theo Scholten
Opmaak	Asterisk*, Amsterdam
Omslagfoto	hémis.fr/Imageselect
Oorspronkelijke titel	Guide Vert Limousin Berry
Oorspronkelijke uitgever	Michelin, Parijs
Uitgevers	Philippe Orain (Michelin, Parijs) Lieven Defour (Lannoo, Tielt)
Hoofdredactie	Françoise Rault
Redactie	Juliette Dablanc, Élodie Ganneau, Renée Grimaud, Françoise Klingen, Isabelle Labernadie, Laurence Michel, Denis Montagnon, Christian Rault, Stéphanie Vinet
Grafisch ontwerp	Christelle Le Déan, Sandro Borel, Justeciel
Omslagontwerp	Keppie&Keppie, Varsenare
Cartografie	Altiplano, Ecaterina-Paula Cepraga, Costina-Ionela Lungu, Cristina-Ionela Ungureanu Stadsplattegronden: © MICHELIN en © 2006-2018 TomTom. All rights reserved.
Met dank aan	Gilles Bergeal (ADT de la Corrèze), Jennifer Desille (Tourisme et Territoires du Cher), Béatrice Faury (ADT de la Creuse), Elodie Mary (Agence d'Attrac- tivité de l'Indre) en Sophie Trinques (Haute-Vienne Tourisme), Cristian Catona, Hervé Dubois, Maria Gaspar, Bogdan Gheorghiu, Pascal Grougon, Sébastien Muylaert, Sophie Roques, Marie Simonet

© Michelin

© Cartografie: Michelin

© Nederlandse tekst: Uitgeverij Lannoo, nv, Tielt, 2022

Het redactieteam heeft de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie (prijzen, adressen, bezoeken, telefoonnummers, bezienswaardigheden, internetadressen) worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld. Deze gids bestaat voor en door u; u bewijst ons dan ook een grote dienst door eventuele tekortkomingen of vergissingen te melden. Aarzel niet om ons uw opmerkingen en suggesties over de inhoud van deze gids mee te delen. Bij een eerstvolgende bijgewerkte editie zullen wij daar rekening mee houden.

Contactadres

De Groene Reisgids
Uitgeverij Lannoo
Kasteelstraat 97
B-8700 Tielt
degroenereisgids@lannoo.be

De Groene Reisgids
Uitgeverij Terra Lannoo bv
Postbus 23202
1100 DS Amsterdam Zuidoost
info@terralannoo.nl

www.lannoo.com

D/2022/45/285 - NUR 512
ISBN 978 94 014 8283 7

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.